

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

25 oktober 2017

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek,
betreffende de verandering van de
vermeldingen “uit de echt gescheiden” en
“weduwnaar/weduwe”
in de administratieve akten**

(ingediend door de heer Gautier Calomne c.s.)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

25 octobre 2017

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code civil
en ce qui concerne
la modification des mentions “divorcé(e)”
et “veuf(ve)”
dans les actes administratifs**

(déposée par M. Gautier Calomne et consorts)

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel strekt ertoe dat uit de echt gescheiden personen of weduwnaars/weduwens, via een verklaring voor de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar zij gedomicilieerd zijn, hun burgerlijke staat kunnen doen omvormen tot de status “ongetrouwd”.

RÉSUMÉ

La présente proposition de loi permettrait aux personnes divorcées ou veuves de faire modifier, par une déclaration auprès de l'officier d'état civil de la commune de leur domicile, leur état civil vers le statut de “célibataire”.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GO!	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire
Vuye&Wouters	:	Vuye&Wouters

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:	Abréviations dans la numérotation des publications:
DOC 54 0000/000: Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 54 0000/000: Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA: Questions et Réponses écrites
CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV: Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV: Beknopt Verslag	CRABV: Compte Rendu Analytique
CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)	CRIV: Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN: Plenum	PLEN: Séance plénière
COM: Commissievergadering	COM: Réunion de commission
MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT: Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers	Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Bestellingen: Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.dekamer.be e-mail : publicaties@dekamer.be	Commandes: Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.lachambre.be courriel : publicaties@lachambre.be
De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier	Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Als eerste contactpunt met de burgers verzamelt de dienst burgerlijke stand alle beschrijvende informatie die nodig is om burgers van een samenleving te identificeren en te individualiseren, van hun geboorte tot aan hun overlijden. Iemands persoonlijke situatie wordt doorgaans beschreven door de voorna(a)m(en), de naam, het geslacht en de nationaliteit. Voorts beschikt men over informatie over de familiale situatie, meer bepaald via vermeldingen over afstammings- en huwelijksbanden.

De overheid kan deze voor de werking van de Staat onmisbare gegevens op een gecontroleerde manier wijzigen. Elke wijziging van de burgerlijke staat vergt een interventie van de overheid. De gegevens in kwestie worden formeel vastgelegd in de akten van de burgerlijke stand waarin de belangrijkste gebeurtenissen uit eenieders leven worden bijgehouden.

Het stelsel dat de wijzigingen in de burgerlijke staat regelt, werd geleidelijk versoepeld. Er werden nieuwe vermeldingen ingevoerd die de evolutie van de maatschappij en de wetgeving weerspiegelen. Zo is het vandaag mogelijk om de voorna(a)m(en), de naam of, sinds kort, het geslacht te wijzigen.

Buiten deze specifieke gevallen zijn de mogelijkheden tot wijziging beperkt. Zo wordt de huwelijks staat nog steeds bepaald door de laatste toevoeging aan de burgerlijke staat. Bijgevolg kan iemand, als hij of zij eenmaal de status “ongetrouwd” heeft gewijzigd, nooit meer naar deze status terugkeren. De betrokkene zal door de burgerlijke stand worden beschouwd als ofwel “getrouwd”, ofwel “uit de echt gescheiden” ofwel “weduwnaar/weduwe”. Enkel door een nieuw huwelijk kan deze vermelding in het register worden gewijzigd.

De stabiliteit van de vermeldingen van burgerlijke staat heeft er in een context van veranderende zeden echter toe geleid dat de officiële identificatie van de burgers door de Staat niet altijd overeenstemt met de door de persoon beleefde realiteit. Het huwelijk wordt vandaag niet langer beschouwd als de referentie voor een gemeenschappelijk leven. Naast het feit dat er nieuwe relatievormen ontstaan, zijn echtscheidingen vandaag schering en inslag. Tegenwoordig strandt meer dan een huwelijk op twee.¹ De vermelding “uit de echt gescheiden” wordt dan ook door sommigen terecht ervaren als een pejoratief of stigmatiserend predicaat.

¹ Volgens de FOD Economie vonden er in 2016 in de Belgische gemeenten 77 544 huwelijken plaats tegenover 40 708 echtscheidingen.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Premier point de contact avec les citoyens, l'état civil regroupe l'ensemble des composantes descriptives nécessaires à l'identification et à l'individualisation des citoyens au sein d'une même société, de leur naissance jusqu'à leur mort. Déterminant la situation personnelle des individus, se retrouvent usuellement le(s) prénom(s), le nom, le sexe et la nationalité. Des indications sur la famille, notamment les mentions sur les liens de filiation et matrimoniaux, sont également présentes.

Ces outils, indispensables aux politiques menées par l'État, sont soumis à un régime de mutabilité contrôlé par l'autorité publique. Toute modification apportée à l'état des personnes nécessite obligatoirement son intervention. Ces données sont formellement constatées dans les actes de l'état civil qui retracent les principaux événements de la vie d'un individu.

Le régime encadrant les modifications apportées à l'état civil a progressivement été assoupli. Des nouvelles mentions ont été introduites, au gré des changements de société et de la législation. Ainsi, les changements de prénom(s), de nom ou, depuis peu, de sexe, sont désormais possibles.

Hormis ces cas précis, les possibilités de modification sont limitées. C'est le cas du statut marital qui demeure toujours défini selon le dernier ajout réalisé à l'état civil. En conséquence, une personne sortant du statut de célibataire n'a plus la possibilité d'y revenir ultérieurement. L'individu sera dès lors considéré par l'état civil comme “marié(e)”, “divorcé(e)” ou “veuf/veuve”. Seule une nouvelle union pourrait modifier cette inscription au registre.

Pourtant, l'évolution des mœurs actuelles, conjuguée à la stabilité des mentions inscrites à l'état civil, a conduit à un certain décalage entre l'identification officielle des citoyens par l'État et la réalité vécue. Aujourd'hui, le mariage n'est plus considéré comme l'institution de référence pour mener une vie commune. Outre l'apparition de nouvelles formes d'unions, le recours au divorce est devenu, par ailleurs, une pratique courante. Plus d'un mariage sur deux y aboutit du reste de nos jours¹. Ainsi, la mention “divorcé(e)” est ressentie légitimement par certaines personnes comme étant péjorative ou stigmatisante. La présence de cette indication sur les actes

¹ Selon le SPF Économie, en 2016, il y eut 77 544 mariages célébrés dans les communes belges et 40 708 divorces.

Gelet daarop lijkt het ons ongepast dat deze vermelding op de akten van de burgerlijke stand blijft staan, vaak vele jaren nadat het huwelijk in kwestie werd beëindigd.

Dit wetsvoorstel heeft bijgevolg tot doel alle personen die zich in deze situatie bevinden de mogelijkheid te bieden een verklaring af te leggen dat ze naar de ongehuwde status terugkeren. Daartoe moeten ze eerst een aanvraag indienen bij de dienst “bevolking”. Hierop zou dan een nieuwe akte van burgerlijke staat worden opgesteld zonder dat de vorige wordt opgeheven, zodat noch de verworven rechten van derden worden aangetast, noch de rechten die aan die derden tegenstelbaar zijn.

Dezelfde redenering kan worden toegepast op weduwen en weduwnaars. Deze categorie van mensen wordt eveneens omschreven op grond van een vroegere relatie met een andere persoon, dus niet op grond van hun persoonlijke situatie. De terugkeer naar de vermelding “ongehuwd” kan bovendien een nieuwe stap vormen in het rouwproces.

de l'état civil, parfois durant de longues années après la fin de l'union en question, nous semble inappropriée.

La présente proposition de loi entend donc ouvrir la possibilité à toutes les personnes concernées par cette situation de pouvoir faire une déclaration de retour au statut de célibataire, après en avoir formulé la demande auprès du service “population”. Un nouvel acte d'état civil serait alors établi en parallèle du précédent, pour ne porter atteinte ni aux droits acquis des tiers ni à ceux qui leur seraient opposables.

Ce raisonnement peut également s'appliquer aux personnes en situation de veuvage. Cette catégorie d'individus est aussi définie en fonction d'un lien contracté par le passé avec une autre personne, et non plus en fonction de leur situation personnelle. De plus, le retour à la mention “célibataire” peut constituer une étape dans le processus de deuil.

Gautier CALOMNE (MR)
Kattrin JADIN (MR)
Gilles FORET (MR)
Philippe GOFFIN (MR)

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

In boek I, titel II van het Burgerlijk Wetboek wordt een hoofdstuk VI/1 ingevoegd met als opschrift “Vrijwillige wijzigingen van de burgerlijke staat”, dat een artikel 101/1 bevat, luidende:

“Art. 101/1. Uit de echt gescheiden personen of weduwnaars/weduwen kunnen, bij een verklaring voor de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar zij hun woonplaats hebben, hun burgerlijke staat doen omvormen tot de status “ongetrouwd”.”.

Art. 3

De Koning bepaalt het model van de verklaring tot wijziging van de burgerlijke staat.

3 oktober 2017

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

Dans le livre Ier, titre II du Code civil, il est inséré un chapitre VI/1 intitulé “Des modifications volontaires de l'état civil”, contenant un article 101/1, rédigé comme suit:

“Art. 101/1. Les personnes divorcées ou veuves peuvent faire modifier, par la voie d'une déclaration auprès de l'officier d'état civil de la commune de leur domicile, leur état civil vers le statut de “célibataire”.”.

Art. 3

Le Roi fixe le modèle de déclaration de modification d'état civil.

3 octobre 2017

Gautier CALOMNE (MR)
Katrinn JADIN (MR)
Gilles FORET (MR)
Philippe GOFFIN (MR)